

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou předvánoční číslo časopisu Valašsko – vlastivědná revue, na které mnozí z Vás již netrpělivě čekají. Rok 2017 byl pro muzeum nejen rokem „budovatelským“, kdy probíhala oprava kostela sv. Trojice ve Valašském Meziříčí i příprava rozsáhlé rekonstrukce zámku Kinských ve Valašském Meziříčí, ale také rokem, ve kterém naše instituce vydala několik publikací.

Jednou z nich je odborný katalog historických dětských a loutkových kočárků z let 1890–1980 s názvem Až přiletí čáp. Autorkou katalogu je kurátorka muzea Ivana Ostřanská, která o kočárkách ve sbírce valašskomeziříčského muzea píše také na stránkách našeho časopisu.

Kočárky, kterých je více než jedna stovka, byly pořízeny od soukromé sběratelky a jsou uceleným souborem, který pokrývá téměř celé dějiny jejich sériové výroby. Katalog narozdíl od článku nabízí navíc historii používání a výroby kočárek, jejich chronologický vývoj a typologii. Kočárky jsou v něm prezentovány formou katalogových listů s fotografií a základní charakteristikou a dále fotodokumentací, která zachytíla předměty v době jejich používání.

Rovněž další z vydaných publikací se vztahují k tématům a osobnostem, s nimiž jste se v našem časopise již setkali. Jedná se o vydání Rukopisné kroniky Leopolda Christa, krásenského sochaře a pedagoga. Christ ve svých rukopisech sepsal vzpomínky na dětství a mládí prožité v městečku Krásno, kde zachycuje každodenní život v prvních desetiletích 20. století. V roce 1997 byla kronika zakoupena do sbírek muzea a díky kurátorce Ivaně Ostřanské budou poutavé historické události městečka zpřístupněny široké veřejnosti. Kronika dokládá bohatou historii a kulturu města s širokými možnostmi dalšího využití, především ve školní výuce regionálních dějin.

Mnohé čtenáře jistě potěší dlouho připravované beletristické zpracování biografie vynikajícího valašského muzikanta, klarinetisty, kapelníka, sběratele lidových písní a propagátora dějšího regionu Jana Pelána, který svým umem a tvorbou ovlivnil generace primášů a kapelníků valašských muzik. Autorem knihy, která nese název Chýrný valašský muzikant Jan Pelár, je spisovatel Oldřich Šuleř.

Věřím, že nejen časopis Valašsko, ale i zmíněné publikace, se mohou stát vítaným dárkem pod vánočním stromčkem. Přeji Vám, ať prožijete příjemné chvíle v jejich přítomnosti. Hezké zázitky.

Ing. Tomáš Vitásek, ředitel Muzea regionu Valašsko

Valašsko. 39

VALAŠSKO – vlastivědná revue (historie-příroda-lidé-umění-události)

Vydává Muzeum regionu Valašsko, příspěvková organizace; IČ 00098574

Adresa redakce: Muzeum regionu Valašsko, Horní nám. 2, 755 01 Vsetín, tel.: 571 411 690, mehesova@muzeumvalassko.cz

Odpovědný a výkonný redaktor: Mgr. Olga Mehešová

Technický redaktor: Mgr. Ivana Ostřanská

Výtvarný redaktor: Břetislav Vašek

Jazyková korektorka: Mgr. Jitka Slezáková, Ph.D.

Fotograf: Milan Ošťádal

Redakční rada: PhDr. Tomáš Baletka, Ph.D., Mgr. Radek Bryol, doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., PhDr. Zdeněk Fišer, Mgr. Jaroslav Kneisl, PhDr. Dalibor Malina, Mgr. Václav Michalička, Ph.D., PhDr. Tomáš Mikulaščík, Mgr. Petr Odehnal, Ph.D., RNDr. Lukáš Spitzer, Ph.D., Eva Urbachová

Grafická příprava pro tisk: Břetislav Vašek, Karlova 1727, 756 61 Rožnov p. R.

Tisk: Grafia Nova, s.r.o., Zašová

39. číslo (prosinec 2017/2) vychází 10. prosince 2017 v nákladu 650 výtisků

Vychází 2x ročně

Distribuce: zámek Vsetín, zámek Kinských ve Valašském Meziříčí a zámek v Lešné u Val. Meziříčí, knihkupectví Kalouš ve Vsetíně, knihkupectví Bureš ve Valašských Kloboukách, Informační centra ve Velkých Karlovicích, na Soláni (Zvonice) a ve Vsetíně

ISSN 1212-3382, MK ČR E 13226

Za věcný obsah dodaných příspěvků odpovídají autoři, kteří si nečiní nároky na autorský honorář. Redakce si vyhrazuje právo v případě potřeby příspěvky krátit. Bez svolení redakce není možno dále veřejně šířit zde publikované materiály ani jejich části.

obsah

Úvodník (Tomáš Vitásek)

Poezie **** Z básnické tvorby Marie Mikulcové (Olga Mehešová)

Čím je pro mne Valašsko? (Marie Mikulcová, Eva Stejskalová)

■ historie

Považská Bystrica – Gvilná výroba II. (Zdeno Metzker)

Zbrojovka Vsetín v letech 1971–1990 (David Kostka)

■ příroda

Zachyceno objektivem **** Velká voda na Valašsku 1997 (Karel Pavelka)

Velká voda v roce 1997 nejen na Valašsku (Karel Pavelka)

■ lidé a společnost

Kaňera a smrt generála Jana Rady (Otakar Tvrdoň)

Jediná přežila holocaust (Marie Mikulcová)

Padl na poli cti – LAC Josef Pavlát (Marie Mikulcová)

Politický vězeň Jan Lukáš a akce Světlana (Eva Žárská)

Odešla klavíristka Mirka Pokorná (Eva Žárská)

Skutečné osudy Gabry a Málinky (Jiří Jadrniček)

■ lidová kultura a folklor

Na Vranči – K 150. výročí narození Josefa Országa Vraneckého staršího (Petr Lidák)

Vinš Ireně Martinkové (Jaroslav Kneisl)

Muzejní zpěvníček **** Václav Kašík – Z Poličné do milánské La Scalcy (Jaroslav Kneisl)

Na besedě **** Nářeční ukázka z obce Jestřabí – Slavení Vánoc (Hana Goláňová)

Folklorní momentky **** Recenze alba Život s písničkou Zdeňky Strákrabové (Miroslav Urubek)

Skřivánčí píseň Karla Chovance (Daniel Drápala)

■ umění a průmysl

Idylický svět v díle Kornelie Němečkové (Olga Mehešová)

Léto s Malířskými cestami kolem Soláně (Dalibor Malina)

Muzejní sbírka kočárek aneb Je libo svezeníčko? (Ivana Ostřanská)

■ události

Ciment slaví 30 let u muzikantského fochu (Radek Bryol)

Z publikací **** Jiskřičky naděje – Kniha vzpomínek Jiříny Gryczové-Koláčkové (Jiřina Veselská)

Seminář Etnografické komise AMG ve vsetínském muzeu (Milada Fohlerová)

Sušárny ovoce – nový výzkumný projekt Muzea regionu Valašsko (Ivana Ostřanská)

Muzejní výstava Lidová strava (Milada Fohlerová)

Výstava Karpatské roubenky (Pavel Mašláň)

Výstava Ludmily a Břetislava Vaškových – Jaré aj ozimé ve vsetínském zámku (Olga Mehešová)

Muzeum a škola **** Archeologie Valaška IV. – Doba bronzová (Samuel Španihel)

Příroda s prožitkem **** Z hor sa kúň, porostú hříby (Bohdana Šimčíková)

Poděkování za finanční dar (Tomáš Vitásek)

Obálka

Navštivte **** Po stopách chříbských sklářů – Stupava (Kamila Valoušková)

V ateliéru **** BcA. Jana Baletková (Olga Mehešová)

Za tajemstvím depozitářů **** Zástupci rodu úporků (Barbora Sasáková)

Foto na titulní straně obálky

Karel Chovanec: Tři králové (Foto D. Drápala)

Loutková princezna (Foto M. Ošťádal)

Vladimír Komárek: Večer (Foto S. Kollandová)

Václavka obecná (Foto T. Kašpar)

Z výstavy Lidová strava ve vsetínském muzeu (Foto M. Ošťádal)

1

2

3

4

7

12

14

19

21

22

23

26

27

32

36

37

38

39

40

42

43

45

48

51

51

52

53

54

54

56

59

60